

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку теорију

ЗБОРНИК РАДОВА СТУДЕНАТА ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ

УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ
UNIVERSITY OF ARTS IN BELGRADE
FACULTY OF MUSIC

УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ
ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ
КАТЕДРА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ

ЗБОРНИК СТУДЕНТСКИХ РАДОВА СВ. 3/2019, ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАЊЕ

Зборник радова студената Одсека за музичку теорију

Главни и одговорни уредник
др Гордана Каран

Уредник издања
мр Марко Алексић

Рецензенти
др Ивана Вуксановић, др Ивана Илић

Издавач
Факултет музичке уметности

За издавача
мр Љиљана Несторовска, декан Факултета музичке уметности

ISBN
978-86-81340-17-2

ЗБОРНИК РАДОВА СТУДЕНАТА ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ

св. 3/2019.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	7
Јована Дамњановић	
Тропирање меланхолије на примеру мадригала <i>Vigi, умрећу!</i> (<i>Ecco, morirò dunque</i>) Карла Ђезуалда	11
Павле Пауновић	
Меланхолични патос и фригијска инфлексija у мадригалу <i>Проли Смрт</i> (<i>Spargi la Morte</i>) Карла Ђезуалда	19
Ђорђе Степановић	
Развојност као доминантни чинилац изградње музичког тока у Четвртој симфонији Антоњина Дворжака	29
Јелена Максимовић	
Дисперзивно дејство мотивског језгра <i>еф-ас-еф</i> у Трећој симфонији Јоханеса Брамса	45
Јована Дамњановић	
Манифестација комичног патоса у балади <i>Ојрошшај</i> (<i>Abschied</i>) Хуга Волфа на стихове Едуарда Мерибеа	59
Тијана Вукосављевић	
Улога малог дурског септакорда у испољавању тоналне динамике у музици Мориса Равела	69
Исидора Бован	
Принцип развојности као стратегија креирања позноромантичарске лирике у Клавирском трију опус 120 Габријела Форера	79
Неда Николић	
Сегменти музичког тока у служби проширења традиционалне концепције форме у Трећем клавирском концерту Станојла Рајичића	87

Душан Симић

Форма свите у једном ставу на примеру

Дуа за клавир и оркестар Властимира Трајковића 103

Тања Вуловић

Методска обрада ванакордских тонова у настави хармоније 113

Григориј-Николај Јаковљевић

Двогласна инвенција 125

Милан Матић

Трогласна fuga 127

ПРЕДГОВОР

Зборник радова студената Одсека за музичку теорију, са ознаком СВ. 3/2019, треће је објављено електронско издање Зборника студентских радова који су рађени под менторством наставника Катедре за музичку теорију (до 2007. године Катедре за теоријске предмете). Посреди је укупно пета публикација овог типа будући да су 2002. и 2003. године објављена два зборника студентских радова који су, уз изузетак једног рада који је написала студенткиња композиције, обухватили радове студената тадашњег Одсека за општу музичку педагогију, такође настале на предметима у надлежности Катедре за музичку теорију. Овај Зборник сачињавају теоријско-аналитички и писани радови студената основних и мастер академских студија студијског програма Музичке теорије који су презентовани на Годишњем сусрету студената музичке теорије, одржаном 17. марта 2018. године на Факултету музичке уметности у Београду. Радови су написани у оквиру наставних предмета Анализа вокалне музике, Анализа музичких облика, Хармонија са хармонском анализом, Анализа музичких стилова, Контрапункт и Методика наставе музичко-теоријских предмета. Ментори ових радова су др Јелена Михајловић-Марковић, мр Предраг Репанић, мр Милана Стојадиновић-Милић, др Зоран Божанић, др Милена Медић, др Срђан Тепарић и др ум. Иван Бркљачић, док су као сарадници учествовали мр Сенка Белић, Атила Сабо, Тијана Илишевић и Лазар Ђорђевић.

Радови Павла Пауновића и Јоване Дамњановић настали су у оквиру наставног предмета Анализа вокалне музике. У раду Павла Пауновића *Меланхолични њајос и фријијска инфлексија у мадријалу* Проли Смрт (Sparge la Morte) Карла Ђезуалда су разматрани начини на које ове две значајне позноренесансне конфигурације представљају и изражавају идеју смрти – најважнији садржајни, семантички и афективни слој песме непознатог песника, чије је стихове Карло Ђезуалдо музички поставио у свом мадригалу. Са сличног теоријског полазишта је анализирано још једно остварење овог композитора у раду Јоване Дамњановић под називом *Тройирање меланхолије на њримеру мадријала* Види, умрећу! (Ессо, morirò dunque) Карла Ђезуалда. Веза између поезије и музике у овом мадригалу се одражава преко тропирања и преношења значења топоса меланхолије из поезије у музику те ауторка закључује да се помоћу нарочитих тонских, текстуалних, кинетичких и ритмичких веза постављених у широком поетско-музичком луку разоткрива не само лако первертирање Ероса у меланхоличном подручју Танатоса, већ и исто тако лако инвертирање Танатоса у подручју љубавне екстазе његовог митског брата, Ероса. У свом другом раду у овом зборнику, *Манифестација комичног њајоса у балади* Опроштај (Abschied) Хуја Волфа на стихове Едварда Мерибеа, иста ауторка свој теоријско-аналитички дискурс такође темељи на откривању веза између поезије и музике, доказујући да се у овој балади, као репрезентативном представнику друге традиције соло песме у романтизму, богат позноромантичарски тонални вокабулар испоставља као идеално средство помоћу којег се комично представља као сатирично карикирање реалности.

Рад Исидоре Бован *Принцип развојности као стирањеија креирања њозноромантичарске лирике у Клавирском ѡрију ојус 120 Габријела Форера* је реализован у склопу ак-

тивности на наставном предмету Анализа музичких стилова. Рад прати развојност као обликотворну и, истовремено, стилску стратегију захваљујући којој позноромантичарска лирика, обogaћена стилским комплексом игре и оплемењена елементима у којима се у исто време огледају и барокне и модернистичке стилске црте, постаје доминантни стилски комплекс овог цикличног дела.

Радови Ђорђа Степановића, Јелене Максимовић, Неде Николић и Душана Симића настали су у оквиру тематског семинара из предмета Анализа музичких облика, на завршној, четвртој години основних академских студија. Рад Ђорђа Степановића *Развојност као доминантни чинилац изградње музичког тока у Четвртој симфонији Антонијина Дворжака* говори о развојности у анализираном делу која је испољена посредством једног или више развојних поља у којима се развијају већ познати тематски материјали, затим кроз конститутивност и сложеност концепта варијационости, као и путем специфичних поступака на тематском и тоналном плану. У раду Јелене Максимовић *Дисјерзивно дејство моћивској језира еф-ас-еф у Трећој симфонији Јоханеса Брамса* је указано на велики број видова појавности и аспеката конструктивности овог мотива који, осим што носи скривено – симболичко и метафоричко – значење, представља и кључни генератор свеукупних мотивских, тематских, па и тоналних релација у делу. Поред ових аналитичких захвата у широко подручје видљивих, али и скривених формалних и мотивских релација, захваљујући којима је дат значајан допринос у расветљавању свеколике сложености музичког ткива симфоније у другој половини деветнаестог века, радови Неде Николић и Душана Симића презентovali су теоријско-аналитичке увиде у различите аспекте музичке форме у делима савремених српских композитора. Тако Неда Николић у свом раду *Сејменћи музичког тока у служби проширења традиционалне концепције форме у Трећем клавирском концерту Сјанојла Рајичића* закључује да се у овом, једном од најзначајнијих дела српске концертантне музике, велики контрасти у музичком току испостављају као највећи чинилац његове унутрашње кохезије. Слична тематика је предмет анализе и у раду Душана Симића *Форма свиће у једном свиаву на примеру Дуа за клавир и оркестар Власимира Трајковића*, који се фокусира на факторе интеграције који постоје између потенцијалних ставова овог формално једноставачног дела, као што су истоветна или слична лествична основа, интервал ноне и усмерено кретање кластерске вертикале.

Из области хармоније са хармонском анализом у овом Зборнику се нашао и рад Тијане Вукосављевић *Улога малој дурској сејшакорда у испољавању тоналне динамике у музици Мориса Равела*, у коме се, разматрањем типично импресионистичке, али и „традиционалне” употребе овог акорда, прави значајан корак у правцу објашњења значења његових учесталих појава у клавирским делима овог композитора.

Поред наведених теоријско-аналитичких радова, у овој едицији се по први пут у досадашњој историји Зборника студентских радова студената Одсека за музичку теорију појављује и рад из области наставног предмета Методика наставе музичко-теоријских предмета, написан у оквиру мастер академских студија. Реч је о раду Тање Вуловић *Методска обрада ванакордских тонова у настави хармоније* у коме је на систематичан, методички фундиран и прегледан начин, кључно заснован на комбиновању теоријске експликације предметног појма, примера из музичке литературе, аналогича са познатим градивом и специфично прилагођених хармонских задатака, елаборирана обрада ове наставне јединице у средњошколском курсу хармоније.

Зборник студентских радова закључују два писана рада настала у склопу захтева за израдом полифоног облика на задату тему, у оквиру наставног предмета Контрапункт – двогласна инвенција Григорија-Николаја Јаковљевића и трогласна fuga Милана Матића.

На крају, и ове године са поносом можемо рећи да Катедра за музичку теорију Факултета музичке уметности у Београду има велико задовољство да реализује ову публикацију. Значај и домети овог зборника не исцрпљују се само у садашњем времену, у чињеници да је у овом тренутку окупио најбоље семинарске и писане радове у неколико протеклих академских година, него и у истовременом пројектовању његове мисије у будућност, мисије која је садржана у једном наизглед једноставном, а заправо веома сложенем задатку – да код нових генерација наших студената још више оснажи научне домете, прошири аналитичке видике, да подржи њихов истраживачки дух и удахне снагу за продубљивање постојећих и проналажење нових увида, и надасве, да подстакне на спознају лепоте и креативних аспеката музичко-теоријског промишљања.

мр Марко Алексић

